

Opgave 3 Deeleconomie

13 maximumscore 3

Een juist antwoord bevat:

a

- een toepassing van het begrip primaire groepen, met als voorbeeld familie/vrienden 1
- een uitleg dat informatisering heeft bijgedragen aan het delen van eigendommen met mensen buiten primaire groepen, met een toepassing van het begrip informatisering 1

b

- een uitleg dat in de deeleconomie het kenmerk te herkennen is dat netwerken grootschaliger/uitgestrekter/veranderlijk zijn / uit lossere contacten bestaan / meer anoniem zijn, met een toepassing van het gekozen kenmerk 1

voorbeeld van een juist antwoord:

a

- Vroeger werden eigendommen vooral met bijvoorbeeld vrienden gedeeld. Vrienden maken deel uit van een groep met een persoonlijke band 1
- Door het op steeds grotere schaal gebruiken van ICT via internet kunnen op deelplatformen eigendommen gemakkelijker met mensen buiten vertrouwde kringen, oftewel primaire groepen, gedeeld worden. Op deze manier heeft informatisering bijgedragen aan het delen van eigendommen met mensen buiten primaire groepen 1

b

- In de deeleconomie worden bezittingen vaker met vreemden gedeeld, zoals met toeristen. Dat wil zeggen dat delen in uitgestrektere netwerken gebeurt dan in vertrouwde kring. Dat netwerken uitgestrekter worden is een kenmerk van netwerken in de moderne samenleving 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

14 maximumscore 2

Een juist antwoord bevat:

- een uitleg dat tussen vreemden weinig sociale binding is, met een toepassing van het kenmerk vertrouwen en daarover informatie uit tekst 3 1
- een uitleg dat mensen hun eigendommen eerder delen met bekenden dan met vreemden, met een toepassing van een kenmerk van het rationele actor-paradigma en informatie uit tekst 3 over de kosten 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Volgens Corten heeft het met vertrouwen te maken, dat delen tussen vreemden niet zo vanzelfsprekend is als tussen bekenden (r. 21-25). Vertrouwen is een kenmerk van sociale binding. Waar vertrouwen is, is meer sociale binding. Tussen vreemden is maar weinig binding 1
- Het delen van eigendommen met vreemden aan de deur brengt risico's met zich mee (r. 25-27). Volgens het rationele actor-paradigma wegen mensen kosten en baten af. Bij het delen van eigendommen met vreemden worden de kosten, namelijk de risico's zoals onzorgvuldigheid (r. 27-34), hoger ingeschat dan bij het delen met bekenden. Daarom zullen mensen volgens het rationele actor-paradigma eerder hun eigendommen delen met bekenden dan met vreemden 1

15 maximumscore 2

Een juist antwoord bevat:

- een uitleg dat in het gebruik van een reputatiesysteem een gerationaliseerde samenleving te herkennen is, met een toepassing van het kernconcept rationalisering 1
- informatie uit tekst 3 waaruit een gerationaliseerde samenleving blijkt 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- In een reputatiesysteem kunnen gebruikers van online deelplatformen elkaar met sterren beoordelen, om inzichtelijk te maken hoe betrouwbaar zij zich gedragen (r. 64-72) 1
- Gebruikers van online deelplatformen kunnen, door elkaar op een systematische manier met sterren te beoordelen, de betrouwbaarheid van gebruikers nagaan met als doel het gedrag van gebruikers voorspelbaar te maken. In het systematiseren voor een doelmatig gebruik van een reputatiesysteem is een gerationaliseerde samenleving te herkennen 1

Vraag	Antwoord	Scores
16	maximumscore 2	
	Een juist antwoord bevat:	
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg dat in de door Botsman beschreven deeleconomie een ideologie te herkennen is, met een toepassing van de meest wenselijke maatschappelijke verhoudingen uit de omschrijving van het kernconcept ideologie en daarover informatie uit tekst 4 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • een toepassing van het economische vlak en een voorbeeld uit tekst 4 van het economische vlak van de door Botsman beschreven deeleconomie als een ideologie 	1
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • In de door Botsman beschreven deeleconomie kan een ideologie herkend worden in de verbeelding van een idee over de meest wenselijke maatschappelijke verhoudingen, namelijk in de toename van persoonlijke interacties, uitmondend in de idylle van het dorpsplein (r. 22-24) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • In de maatschappelijke verhoudingen is het economische vlak te herkennen in de manier waarop de productie en distributie van goederen, volgens Botsman, georganiseerd moeten worden in een samenleving, namelijk door jou en mij. Dat wil zeggen dat iedereen tegelijk klant en verkoper is (r. 7-8) 	1
17	maximumscore 2	
	Een juist antwoord bevat:	
	<ul style="list-style-type: none"> • een toenemend egoïsme / losgeslagen verzelfstandiging / de wil om onbeperkt van het leven te genieten als negatief/positief proces van individualisering en (consumentistisch) 'ikke', 'ikke', 'ikke' als informatie uit tekst 4 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg dat het gekozen proces volgens Botsman bijdraagt aan een afname van de sociale cohesie, met een toepassing van de factor gedeelde waarden en daarover informatie uit tekst 4 	1
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • In een consumentistisch 'ikke', 'ikke', 'ikke' (r. 20-21) is een toenemend egoïsme te herkennen. Dit is een negatief proces van individualisering 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Hierdoor zijn, volgens Botsman, gemeenschappelijke en gemeenschapswaarden verdrongen (r. 18-20). Gedeelde waarden en normen is een van de factoren die de sociale cohesie kunnen beïnvloeden. Dat wil zeggen dat door vermindering van gedeelde waarden de sociale cohesie in de samenleving afneemt. Dus draagt individualisering, volgens Botsman, bij aan een afname van de sociale cohesie 	1

Vraag	Antwoord	Scores
18	maximumscore 2	
	Een juist antwoord bevat:	
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg dat de deeleconomie volgens Botsman bijdraagt aan een toename van de sociale cohesie, met een toepassing van het kernconcept sociale cohesie 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • informatie uit tekst 4 waaruit een toename van sociale cohesie blijkt 	1
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • In de deeleconomie komt er, volgens Botsman, weer meer persoonlijke interactie in plaats van holle transacties (r. 24-27) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Meer persoonlijke interactie wil zeggen dat in het algemeen de kwaliteit van de bindingen die mensen met elkaar hebben toeneemt. Dus draagt de deeleconomie, volgens Botsman, bij aan een toename van de sociale cohesie 	1
19	maximumscore 2	
	Een juist antwoord bevat:	
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg dat het conflict-paradigma te herkennen is in Botsmans benadering van de deeleconomie, met een toepassing van een kenmerk van het conflict-paradigma 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • informatie uit tekst 4 waaruit het gekozen kenmerk van het conflict-paradigma blijkt 	1
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Volgens Botsman haalt de deeleconomie macht weg bij grote bedrijven, de machthebbers (r. 3-4). Deze komt meer te liggen bij micro-entrepreneurs, zoals jij en ik, de minder machtigen (r. 5-7) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Het kijken naar het machtsverschil tussen machthebbers en minder machtigen, zoals tussen grote bedrijven en micro-entrepreneurs, is een kenmerk van het conflict-paradigma. Dus is in Botsmans benadering van de deeleconomie het conflict-paradigma te herkennen 	1

Vraag	Antwoord	Scores
20	maximumscore 2	
	Een juist antwoord bevat:	
	<ul style="list-style-type: none"> • postmaterialisme (pool) en materialisme/postmaterialisme (dimensie) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg dat in Rifkins lofzang op de deeleconomie de pool postmaterialisme van de politieke dimensie materialisme/postmaterialisme te herkennen is, met een toepassing van materialisme/postmaterialisme en daarover informatie uit tekst 4 	1
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • In Rifkins lofzang op de deeleconomie is de pool postmaterialisme van de dimensie materialisme/postmaterialisme te herkennen 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Met de deeleconomie ziet Rifkin namelijk een verandering van geploeter in loondienst naar een betekenisvol leven (r. 30-33) / van kapitaal in materiële zin naar sociaal kapitaal (r. 34-37). Volgens Rifkin kunnen mensen zich in de deeleconomie meer gaan bezighouden met immateriële (ontplooings)behoeften in plaats van met materiële (basis)behoeften 	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

21 maximumscore 3

Een juist antwoord bevat:

- een toetsbare hypothese over sociale ongelijkheid op Airbnb, niet geformuleerd als vraag en te toetsen met gegevens uit tabel 1, met de formulering: Als ..., dan ... 1
- een conclusie dat de geformuleerde hypothese aangenomen of verworpen moet worden, op basis van de gegevens uit tabel 1 1
- een uitleg dat uit de gegevens in tabel 1 blijkt dat er op Airbnb sprake is van sociale ongelijkheid tussen gasten met een Afrikaans-Amerikaanse naam en gasten met een West-Europees-Amerikaanse naam, met een toepassing van het kernconcept sociale ongelijkheid 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Als een gast een Afrikaans-Amerikaanse naam heeft, dan zullen boekingen minder vaak geaccepteerd worden door verhuurders dan als een gast een West-Europees-Amerikaanse naam heeft 1
- Uit tabel 1 blijkt dat in de VS een boeking van een gast met een Afrikaans-Amerikaanse naam minder vaak geaccepteerd wordt door verhuurders (52%), dan een boeking van een gast met een West-Europees-Amerikaanse naam (63%). Dus kan de hypothese aangenomen worden 1
- Uit tabel 1 blijkt dus dat een verschil in het aangeboren kenmerk afkomst leidt tot een ongelijke behandeling door verhuurders van Airbnb, omdat gasten met West-Europees-Amerikaanse namen een grotere kans hebben op hooggewaardeerd goed, namelijk een geaccepteerde boeking, dan gasten met Afrikaans-Amerikaanse namen. Op basis van dit onderzoek kan gesteld worden dat er inderdaad sprake is van sociale ongelijkheid op Airbnb in de VS 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

22 maximumscore 2

Een juist antwoord bevat:

a

- een argumentatie dat sociale ongelijkheid op Airbnb beter onderzocht kan worden met een experiment dan met een enquête, met een toepassing van een verschil tussen beide onderzoeksmethodes en gegevens uit tabel 1

1

b

- een uitleg of de gekozen argumentatie gebaseerd is op de afhankelijke of de onafhankelijke variabele, met een toepassing van het begrip afhankelijke/onafhankelijke variabele

1

voorbeeld van een juist antwoord:

a

- Of er sprake is van sociale ongelijkheid op Airbnb kan beter onderzocht worden met een experiment dan met een enquête. Omdat met een experiment, anders dan met een enquête, de situatie van de twee groepen zo gelijk mogelijk kan worden gehouden. De gasten-accounts kunnen gelijk worden gehouden met uitzondering van de variabele afkomst (van de naam) van de gast. In tabel 1 is dat een West-Europees-Amerikaanse naam of een Afrikaans-Amerikaanse naam van de gast. Bij een enquête met echte gasten kan het gelijk houden van de twee groepen niet gecontroleerd worden, dus is het niet zeker of alleen de variabele afkomst (van de naam) wordt onderzocht

1

b

- Het argument van het beter kunnen controleren van variabelen met een experiment is gebaseerd op de variabele afkomst (van de naam) van de gast. De afkomst van de gast is de veronderstelde oorzaak. Dus is dit argument gebaseerd op de onafhankelijke variabele

1

of

(zie volgende pagina)

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

(vervolg vraag 22)

a

- Of er sprake is van sociale ongelijkheid op Airbnb kan beter onderzocht worden met een experiment dan met een enquête. Omdat verhuurders in een experiment feitelijk gedrag vertonen, terwijl verhuurders in een enquête uitspraken doen over te verwachte gedrag. In een enquête kunnen verhuurders bijvoorbeeld eerder geneigd zijn tot het geven van sociaal wenselijke antwoorden. In tabel 1 is dat het gedrag van verhuurders om een boeking van een gast wel of niet te accepteren. Dus zal met een experiment het werkelijke gedrag van verhuurders op Airbnb meer direct gemeten worden dan met een enquête

1

b

- Het argument van het directer meten van het gedrag met een experiment is gebaseerd op het wel of niet accepteren van de boeking door de verhuurder. Of de verhuurder een boeking wel of niet accepteert is het veronderstelde gevolg. Dus is dit argument gebaseerd op de afhankelijke variabele

1

23 maximumscore 1

Een juiste uitleg bevat een redenering dat het gebruik van deelplatform Peerby hoger zal zijn in etnisch homogene wijken dan in etnisch diverse wijken, met een toepassing van het begrip schildpadgedrag op beide typen wijken.

voorbeeld van een juist antwoord:

Met het begrip schildpadgedrag verwacht Putnam dat mensen zich in wijken met een hoge etnische diversiteit afsluiten voor hun buurtgenoten. Wanneer sprake is van schildpadgedrag zullen mensen in etnisch diverse wijken minder geneigd zijn hun eigendommen met buurtgenoten te delen dan mensen in etnisch homogene wijken. Het gebruik van deelplatform Peerby zal dus waarschijnlijk hoger zijn in etnisch homogene wijken dan in etnisch diverse wijken.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

24 maximumscore 2

Een juist antwoord bevat:

- policy/beleid 1
- een uitleg dat de aanbeveling van invloed kan zijn op policy/beleid, met een toepassing van policy/beleid 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- De aanbeveling kan van invloed zijn op het beleid dat vastgesteld wordt in de politiek, oftewel policy 1
- De aanbeveling van het Rathenau Instituut kan van invloed zijn op het beleid, namelijk welke maatregelen nodig zijn om problemen in de deeleconomie op te lossen, zoals maatregelen om een te dominante positie van deelplatformen tegen te gaan 1

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Cito gebruikt deze gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 2 juni te accorderen.

Ook na 2 juni kunt u nog tot en met 9 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

Op **pagina 13**, bij **vraag 14** moet bij de **eerste deelscore** bij 'Een juist antwoord bevat'

- een uitleg dat tussen vreemden weinig sociale binding is, met een toepassing van het kenmerk vertrouwen en daarover informatie uit tekst 3 1

vervangen worden door:

- een uitleg dat tussen vreemden weinig sociale binding is of dat tussen bekenden veel sociale binding is, met een toepassing van het kenmerk vertrouwen en daarover informatie uit tekst 3 1

en

Op **pagina 14**, bij **vraag 17** moet bij 'Een juist antwoord bevat'

- een toenemend egoïsme / losgeslagen verzelfstandiging / de wil om onbeperkt van het leven te genieten als negatief/positief proces van individualisering en (consumentistisch) 'ikke', 'ikke', 'ikke' als informatie uit tekst 4 1
- een uitleg dat het gekozen proces volgens Botsman bijdraagt aan een afname van de sociale cohesie, met een toepassing van de factor gedeelde waarden en daarover informatie uit tekst 4 1

vervangen worden door:

- een toenemend egoïsme / losgeslagen verzelfstandiging / de wil om onbeperkt van het leven te genieten als negatief/positief proces van individualisering en (consumentistisch) 'ikke', 'ikke', 'ikke' of micro-entrepreneurs als informatie uit tekst 4 1
- een uitleg dat het gekozen proces volgens Botsman bijdraagt aan een afname of toename van de sociale cohesie, met een toepassing van de factor gedeelde waarden en daarover informatie uit tekst 4 1

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren maatschappijwetenschappen vwo.

Namens het College voor Toetsen en Examens,

drs. P.J.J. Hendrikse,
voorzitter